

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS
PAR RĪCĪBAS PLĀNA INVALIDITĀTES UN TĀS IZRAISĪTO
SEKU MAZINĀŠANAS POLITIKAS PAMATNOSTĀDŅU
ĪSTENOŠANAI 2005.-2015. GADAM IZPILDI

Ministru kabinets 2005.gada 10.augustā ar rīkojumu Nr.544 (Ministru kabineta 2005.gada 9.augusta sēdes protokols Nr.45 34.§) apstiprināja politikas plānošanas dokumentu „Par Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņem 2005.-2015.gadam”, kas paredz turpmāko rīcību četros galvenos darbības virzienos: invaliditātes profilakses pasākumu kompleksa attīstība un īstenošana, invaliditātes noteikšanas sistēmas pilnveide, invalīdu nodarbinātības veicināšana un invalīdu sociālās nodrošināšanas sistēmas pilnveide.

Lai īstenotu augstāk minētajās pamatnostādņēs noteiktos rīcības virzienus politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai, Ministru kabinets 2006.gada 19.jūlijā ar rīkojumu Nr.541 apstiprināja Rīcības plānu Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.–2015.gadam (turpmāk tekstā – Rīcības plāns), deleģējot šī plāna izpildes kontroles funkcijas Labklājības ministrijai.

Pamatojoties uz augstāk minētā Ministru kabineta 2006.gada 19.jūlija rīkojuma Nr.541 piekto punktu, Labklājības ministrija ir izstrādājusi kārtējo informatīvo ziņojumu „Par Rīcības plāna Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.–2015.gadam izpildi” (turpmāk – ziņojums).

Ziņojumā ir apkopota informācija par Rīcības plāna īstenošanu laika posmā no 2010.gada 1.janvāra līdz 2010.gada 31.decembrim. Ziņojums izstrādāts, balstoties uz Labklājības ministrijas apkopoto Rīcības plānā noteikto atbildīgo nozaru ministriju sniegto informāciju par paveikto invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas jomā.

Veikto pasākumu kopums 2010.gadā*

1. Invaliditātes profilakses pasākumu kompleksa attīstība un īstenošana

1.1. Pilnveidot medicīniskās rehabilitācijas procesu stacionāros un ambulatorajās iestādēs (izpildes termiņš - 2010.gads)

Paredzētais finansēšanas avots - valsts pamatbudžets.

Prognozētie rezultāti - novērsts nevajadzīgs ilgtermiņa darbnespējas un invalidizācijas risks; samazināta invaliditātes smaguma pakāpe;

---

* **Ziņojumā iekļauto pasākumu numerācija atbilst pasākumu numerācijai Rīcības plānā.**

nodrošināta savlaicīga un kvalitatīva medicīniskā rehabilitācija personām ar draudošu invaliditāti.

Iesaistītā institūcija – Veselības ministrija (turpmāk – VM).

Pasākuma izpildes gaita - pabeigts.

2010.gada 20.maijā Saeima pieņēma Invaliditātes likumu, kurš sājās spēkā 2011.gada 1.janvārī. Saskaņā ar likumu personām ar slimības vai traumas radītiem funkcionēšanas ierobežojumiem, kas gadījumā, ja netiek sniegti nepieciešamie ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumi, var būt par iemeslu invaliditātes noteikšanai, paredzēts noteikt prognozējamu invaliditāti. Likuma 11.pants „Invaliditātes riska mazināšana” nosaka, ka personām ar prognozējamu invaliditāti invaliditātes risku novērš vai mazina, īstenojot individuālajā rehabilitācijas plānā noteiktos pasākumus un **nodrošinot tiesības prioritāri saņemt no valsts budžeta apmaksātus ārstniecības, kā arī sociālās un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus atbilstoši individuālajam rehabilitācijas plānam, kā arī paredz Ministru kabinetam deleģējumu noteikt šo pakalpojumu veidus, apjomu, saņemšanas nosacījumus un kārtību.**

Saistībā ar jauno likumu 2010.gada 16.jūnijā Saeimā pieņemti grozījumi Ārstniecības likumā, kā rezultātā minētā likuma 3.panta 2.daļa nosaka, ka „Grūtnieces, bērna un personas ar prognozējamu invaliditāti veselības aprūpe ir prioritāra (šī norma stājās spēkā 2011.gada 1.janvārī).

Pamatojoties uz minēto, 2011.gada 1.janvārī stājās spēkā 2010.gada 28.decembra grozījumi Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumos Nr.1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr.1046), kas paredz medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas priekšrocības ne tikai bērniem un pacientiem ar funkcionāliem ierobežojumiem, kuriem medicīniskā rehabilitācija ir kā tiešs turpinājums pēc neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumu saņemšanas, bet arī pacientiem ar prognozējamu invaliditāti. Šo grozījumu mērķis ir ierobežotā veselības aprūpei paredzētā finansējuma ietvaros uzlabot pieejamību medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumiem un mazināt invaliditātes iestāšanās risku personām ar draudošu invaliditāti, saņemot plānveida veselības aprūpes pakalpojumus, kas ir vērsti uz personas funkcionēšanas spēju saglabāšanu, uzlabošanu vai atjaunošanu. Veiktie grozījumi precīzē pacientu atlases nosacījumus medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai un ar multiprofesionālās medicīniskās rehabilitācijas pakalpojuma sniegšanu saistītus organizatoriskus jautājumus.

Noteikumi Nr.1046 paredz arī plānveida veselības aprūpes pakalpojumu apmaksu no valsts budžeta līdzekļiem personām ar prognozējamu invaliditāti, kas veikti atbilstoši Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas apstiprinātajam personas ar prognozējamu invaliditāti individuālajam rehabilitācijas plānam, kā arī

nosaka termiņus, kādā ārstniecības iestāde uzsāk minēto pakalpojumu sniegšanu:

- ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumus – 15 darbdienu laikā;
- plānveida ambulatorās un stacionārās medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumus – 15 darbdienu laikā;
- plānveida operācijas – piecu kalendāra mēnešu laikā.

Lai ārstniecības iestādēm garantētu samaksu par plānveida veselības aprūpes pakalpojumiem, kas sniegti personām ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (turpmāk - Valsts komisija) piešķirto prognozējamās invaliditātes statusu, apmaksas nosacījumi ir ietverti ārstniecības iestāžu un Veselības norēķinu centra savstarpēji noslēgtajos līgumos un šo pacientu uzskaitē izveidota pacientu grupa „*Pacients ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas piešķirto prognozējamās invaliditātes statusu*”.

1.2. Pilnveidot ārstniecības procesa un rehabilitācijas kontroles mehānismu, lai novērstu nepamatotu ilgtermiņa darbnespējas un invaliditātes risku (izpildes termiņš - 2007.- 2015.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – valsts pamatbudžets. Plānotais nepieciešamais papildus finansējums - Ls 479,1 tūkst. vidēji gadā.

Prognozētie rezultāti - ieviests efektīvs ārstniecības procesa un rehabilitācijas kontroles mehānisms; ilgtermiņā ekonomēti valsts budžeta līdzekļi, t.sk. sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā.

Iesaistītās institūcijas – VM, Veselības inspekcija, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (turpmāk –VSAA).

Pasākuma izpildes gaita – procesā.

Veselības inspekcija veic veselības aprūpes un darbnespējas ekspertīzes kvalitātes kontroli, izskatot privātpersonu un juridisku personu iesniegumus un sūdzības. 2010.gadā Inspekcija ir izskatījusi 336 iesniegumus par darbnespējas jautājumiem, kas ir par 113 iesniegumiem jeb 33,6% mazāk nekā 2009. gadā. Pārkāpumi tika konstatēti 103 gadījumos jeb 30,7% no izskatītajiem iesniegumiem par darbnespējas ekspertīzi, no kuriem tikai 34 gadījumos jeb 10% no izskatītajiem iesniegumiem ekspertīzes rezultātā tika konstatēts, ka darbnespēja noteikta nepamatoti un darbnespējas lapa ir anulējama. Pārējos gadījumos darbnespēja tika noteikta pamatoti, bet tika konstatētas neatbilstības normatīvo aktu prasībām darbnespējas lapu izsniegšanas procesā (Ārstniecības likumam, Ministru kabineta 03.04.2001. noteikumiem Nr.152 „Darbnespējas lapu izsniegšanas kārtība”, Ministru kabineta 2006.gada 4.aprīļa noteikumiem Nr.265 „Ārstniecības iestāžu medicīniskās un uzskaites dokumentācijas lietvedība kārtība”). Inspekcija 2010.gadā nav konstatējusi ārstniecībā vai rehabilitācijā pārkāpumus, kuri radījuši ilgtermiņa darbnespēju vai invaliditātes risku. Nav arī saņemti

personu ar invaliditāti iesniegumi par ārstniecības vai rehabilitācijas kvalitātes pārkāpumiem.

Inspekcija veic arī plānveida kontroles ārstniecības iestādēs, izvērtējot ārstniecības iestādēm saistošo normatīvo aktu prasību izpildi, tostarp arī darbnespējas lapu izsniegšanas kārtību.

2. Invaliditātes noteikšanas sistēmas pilnveide

Valsts komisija uzsāka īstenot ESF līdzfinansētās darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.4.1.2.1. apakšaktivitātes projektu „Darbspēju vērtēšanas sistēmas pilnveidošana” **2010. gada janvārī**, jo iepriekšējos gados ESF līdzekļi netika piešķirti. Projekta īstenošanas termiņš: no 2010. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 31. decembrim.

Projekta mērķis: pilnveidot invaliditātes noteikšanas sistēmu, izveidojot uz darbspēju funkcionālo traucējumu un individuālo vajadzību novērtēšanu balstītu invaliditātes noteikšanas sistēmu, ērtāku klientiem un invaliditātes noteikšanas ekspertīzē iesaistītajiem speciālistiem.

Projekta mērķa grupa ir personas ar invaliditāti un prognozējamu invaliditāti, invaliditātes ekspertīzes institūcijas un to darbinieki.

Projekta kopējās izmaksas plānotas 1 507 535,12 LVL apmērā, no kuriem 85% līdzfinansējumu nodrošina ESF.

2.2. Izstrādāt, aprobēt un piemērot Latvijas vajadzībām Starptautiskā funkcionēšanas, nespējas un veselības klasifikācijā (SFK) noteiktos principus invaliditātes ekspertīzē (izpildes termiņš - 2008. - 2009.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – Eiropas Sociālais fonds (turpmāk – ESF).

Prognozētie rezultāti - tiek piemēroti SFK noteiktie principi; SFK aprobēšana veicot praktisku pielietojumu 120 ekspertīzes gadījumos.

Iesaistītā institūcija – Valsts komisija.

Pasākuma izpildes gaita – uzsākts 2010.gadā, procesā.

Galvenās aktivitātes projekta „Darbspēju vērtēšanas sistēmas pilnveidošana” ietvaros:

- Invaliditātes un prognozējamās invaliditātes noteikšanas metodikas, kas balstīta uz funkcionēšanas un rehabilitācijas pasākumu efektivitātes novērtēšanu, izstrāde;
- Metodisko palīgmateriālu, rokasgrāmatas izstrāde ģimenes ārstiem un speciālistiem pacientu nosūtīšanai uz medicīnisko ekspertīzi;
- Speciālas apmācību programmas invaliditātes noteikšanā iesaistītajiem speciālistiem izstrāde un nodrošināšana;
- Semināru par jauno invaliditātes noteikšanas sistēmu, īstenošana;

- Invaliditātes ekspertīzes institūciju darbinieku kvalifikācijas celšana, starptautiskie pieredzes apmaiņas pasākumi un supervīzijas pakalpojums.

2010.gadā iepirkumu procedūru rezultātā noslēgti kopumā desmit līgumi par dažādu projekta aktivitāšu īstenošanu. Līgumu ietvaros dažādi pakalpojumu sniedzēji nodrošina projekta publicitātes pasākumus, pieredzes apmaiņas pasākumus, t.sk. ārvalstu komandējumus invaliditātes noteikšanas jautājumos, tulkošanas un notariālos pakalpojumus, veic pētījumu par citu valstu invaliditātes noteikšanas sistēmām, nodrošina ekspertu un konsultantu, kas izstrādā informatīvos materiālus, rokasgrāmatu, metodiku, apmācības programmas, pakalpojumus un starptautiski atzītu ekspertu un ārstu ekspertu konsultācijas.

Valsts komisija iekšējo resursu ietvaros 2010.gadā veica iestrādes un pasākumus šī uzdevuma izpildei:

- izstrādāja vai aktualizēja kritērijus invaliditātes ekspertīzes veikšanai atsevišķās slimību grupās saskaņā ar SSK-10 un Starptautiskās funkcionēšanas, nespējas un veselības klasifikāciju bērniem ar hematoloģiskām slimībām, muskuļu skeleta un saistaudu slimībām (juvenīlo artrītu, iedzimtām muskuļu slimībām), cukura diabētu, kā arī personām ar ļaundabīgiem audzējiem.
- izstrādāja vai aktualizēja metodikas:
  - Ekspertīzes akta aizpildīšanas metodiskie ieteikumi,
  - Invaliditātes ekspertīze bērniem ar cukura diabētu,
  - Invaliditātes ekspertīze bērniem ar iedzimtu muskuļu un skeleta patoloģiju (Bekera muskuļu distrofijas, Dišēna muskuļu distrofija u.c.), metodiskā materiāla sagatavošanai izmantojot Latvijas Ģenētikas klīnikas jaunāko informāciju,
  - Invaliditātes ekspertīze personām ar cukura diabēta izraisītām pārmaiņām redzes orgānā.
- veica izpēti un sagatavoja tēzes „Pirmreizējās invaliditātes cēloņu izpēte bērniem laika posmā no 2004.-2009.gadam”. Par sagatavoto tēmu nolasīts referāts Rīgas Stradiņa universitātes zinātniskā konferencē 2010.gada 19.martā.
- veica izpēti un sagatavoja tēzes par tēmu „Invaliditātes ekspertīzes rezultātu tendences Latvijā 2005.-2009.gadā”. Par sagatavoto tēmu nolasīts referāts Rīgas Stradiņa universitātes zinātniskā konferencē 2010.gada 19.martā.

2.3. Izstrādāt detalizētus kritērijus invaliditātes noteikšanai bērniem, personām darbspējīgajā vecumā un pensijas vecuma personām, atbilstoši pamatnostādņēs noteiktajiem principiem (izpildes termiņš - 2010.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – ESF

Prognozētie rezultāti – Noteikti jauni invaliditātes kritēriji - skaidri saprotami un starptautiski atzīti. Objektīvi izvērtēta invaliditātes smaguma pakāpe. Valsts budžeta līdzekļu izdevumu samazinājums 5% par atkārtoti piešķirtu invaliditāti.

Iesaistītās institūcijas – Labklājības ministrija (turpmāk – LM), Valsts komisija.

Pasākuma izpildes gaita – uzsākts 2010.gadā, procesā.

Jaunā invaliditātes noteikšanas sistēma prognozējamās invaliditātes un invaliditātes noteikšanai un kritēriju izstrāde atbilstoši SFK noteiktajiem principiem plānota visa projekta īstenošanas gaitā: no 2010. gada 1.janvāra līdz 2012. gada 31.decembrim. Tāpēc Invaliditātes likums nosaka, ka līdz 2012.gada 31.decembrim tā pat kā līdz Invaliditātes likuma spēkā stāšanās personām no 18 gadu vecuma **atkarībā no fizisko vai garīgo spēju ierobežojuma** pakāpes nosaka:

- I invaliditātes grupu — ļoti smaga invaliditāte,
- II invaliditātes grupu — smaga invaliditāte,
- III invaliditātes grupu — mēreni izteikta invaliditāte.

Pēc minēto kritēriju izstrādes, sākot ar **2013.**gada 1.janvāri personām no 18 gadu vecuma līdz valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamajam vecumam **izvērtēs funkcionēšanas ierobežojumu un tā pakāpi**, noteiks darbspēju zaudējumu procentos un:

- I invaliditātes grupu, ja darbspēju zaudējums ir 80—100 procentu apmērā, - ļoti smaga invaliditāte,
- II invaliditātes grupu, ja darbspēju zaudējums ir 60—79 procentu apmērā, - smaga invaliditāte,
- III invaliditātes grupu, ja darbspēju zaudējums ir 25—59 procentu apmērā, - mēreni izteikta invaliditāte.

Personām pēc valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanas, pirmreizēji veicot invaliditātes ekspertīzi, izvērtēs funkcionēšanas ierobežojumu, tā pakāpi un noteiks:

- I invaliditātes grupu — ļoti smaga invaliditāte,
  - II invaliditātes grupu — smaga invaliditāte,
  - III invaliditātes grupu — mēreni izteikta invaliditāte,
- kā arī sakarā ar to nepieciešamos atbalsta pasākumus.

Atbilstoši Invaliditātes likumam, invaliditātes un darbspēju zaudējuma noteikšanas kritērijus, termiņus un kārtību reglamentē Ministru kabinets. Pamatojoties uz deleģējumu, tika izstrādāti Invaliditātes likumam pakārtotie Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1209 „Noteikumi par prognozējamās invaliditātes, invaliditātes un darbspēju zaudējuma noteikšanas kritērijiem, termiņiem un kārtību”. Paredzēts, ka šajos noteikumos akceptētie kritēriji būs spēkā līdz 2012.gada

31.decembrim. Pēc tam tos aizstās atbilstoši pamatnostādnēs noteiktajiem principiem izstrādātie kritēriji.

2.4. Izstrādāt darbspēju/intelektuālo spēju novērtēšanas modeli (metodiku) (izpildes termiņš - 2009.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – ESF.

Prognozētie rezultāti – izstrādāti objektīvi kritēriji Valsts komisijas pakalpojumu saņemšanai personām ar prognozējamu invaliditāti un personām ar invaliditāti.

Iesaistītā institūcija – Valsts komisija.

Pasākuma izpildes gaita – uzsākts 2010.gadā, procesā.

Uzsākta darbspēju/intelektuālo spēju novērtēšanas modeļa (metodikas) izstrāde. Uz tā pamata paredzēts izveidot palīgmateriālus ģimenes ārstiem, izstrādāt rokasgrāmatu un pēc speciālas programmas veikt apmācības invaliditātes ekspertīzē iesaistītajiem speciālistiem.

2.5. Izstrādāt metodiku nepieciešamo pakalpojumu noteikšanai (izpildes termiņš - 2009. – 2010.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – ESF.

Prognozētie rezultāti – izstrādāta metodika, kura ļauj Valsts komisijai izvērtēt vajadzību pēc pakalpojuma, kas veicina atbilstoša pakalpojuma piemērošanu.

Iesaistītā institūcija – Valsts komisija.

Pasākuma izpildes gaita – uzsākts 2010.gadā, procesā.

Metodika, kura ļauj izvērtēt vajadzību pēc pakalpojuma, balstīsies uz SFK noteiktajiem principiem. Jaunā invaliditātes noteikšanas sistēma prognozējamās invaliditātes un invaliditātes noteikšanai atbilstoši SFK noteiktajiem principiem tiks izstrādāta līdz 2012. gada 31.decembrim. Tāpēc arī metodika tiks izstrādāta līdz 2012. gada 31.decembrim.

Invaliditātes likums nosaka, ka, sākot ar 2011.gada 1.janvāri, Valsts komisija izvērtē personai ar prognozējamu invaliditāti un personai ar invaliditāti nepieciešamo pasākumu kopumu un sniedz attiecīgās personas deklarētās dzīvesvietas pašvaldības sociālajam dienestam ieteikumus attiecībā uz individuālo rehabilitācijas plānu. Lai izvērtētu vajadzību pēc pakalpojuma, balstoties uz fizisko vai garīgo spēju ierobežojumu pakāpi, 2010.gadā tika izstrādāti Invaliditātes likumam pakārtotie Ministru kabineta noteikumi.

Pakalpojuma nepieciešamību noteiks balstoties uz fizisko vai psihisko spēju ierobežojuma pakāpi. Vajadzību pēc pakalpojuma noteiks, pamatojoties uz ziņojuma 2.3.apakšpunktā minētajiem Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumiem Nr.1209. Pakalpojuma saņemšanas LMzino_130511; Informatīvais ziņojums „Par Rīcības plāna Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.–2015.gadam izpildi”

nepieciešamību norādīs ar Ministru kabineta 2011.gada 4.janvāra noteikumiem Nr.9 „Noteikumi par individuālo rehabilitācijas plānu personai ar prognozējamu invaliditāti un personai ar invaliditāti” apstiprinātā plāna veidlapā. Pakalpojumu saņemšanas kārtību nosaka izstrādātie Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1208 „Noteikumi par psihologa pakalpojuma apjomu personai līdz 18 gadiem, kurai pirmreizēji noteikta invaliditāte un kura dzīvo ģimenē, kā arī tās likumiskajam pārstāvim, un pakalpojuma saņemšanas kārtību” un Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1207 „Noteikumi par personai ar prognozējamu invaliditāti prioritāri sniedzamo invaliditātes riska mazināšanai paredzēto pakalpojumu veidiem, apjomu, saņemšanas nosacījumiem un saņemšanas kārtību”.

2010.gadā izstrādāti testi, protokoli un cita dokumentācija, kas nepieciešama Valsts komisijas darbā, ģimenes ārstiem, kā arī citām iesaistītām pusēm.

2.6. Sagatavot nepieciešamās dokumentācijas paraugus, noteikt speciālistu loku darbaspēju un funkcionālo traucējumu izvērtēšanai un vajadzību pēc pakalpojumiem noteikšanai (izpildes termiņš - 2010.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – ESF.

Prognozētie rezultāti – izstrādāti testi, protokoli un cita dokumentācija, kas nepieciešama Valsts komisijas darbā, ģimenes ārstiem, kā arī citām iesaistītām pusēm.

Iesaistītā institūcija – Valsts komisija.

Pasākuma izpildes gaita – uzsākts 2010.gadā, procesā.

Jaunā funkcionālo traucējumu izvērtēšana un invaliditātes noteikšanas sistēma prognozējamās invaliditātes un invaliditātes noteikšanai atbilstoši SFK noteiktajiem principiem tiks izstrādāta līdz 2012. gada 31.decembrim. Šajā apakšpunktā minētie pasākumi tiks veikti pēc minēto principu izstrādes - līdz 2012. gada 31.decembrim.

2.7. Centralizētas funkcionālās spējas mērījumu datu bāzes izveide un iespējama savietojamība ar starptautiskām datu bāzēm (izpildes termiņš - 2008. - 2009.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – Eiropas Reģionālās attīstības fonds (turpmāk - ERAF).

Prognozētie rezultāti – precīzi klīniskie izmeklējumi un to traktējums; izveidota mērījumu datu bāze.

Iesaistītā institūcija – Valsts komisija.

Pasākuma izpildes gaita – nav uzsākts.

Pasākums netika uzsākts sakarā ar valsts budžeta līdzekļu nepiešķiršanu.

LMzino_130511; Informatīvais ziņojums „Par Rīcības plāna Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.–2015.gadam izpildi”

2.8. Izstrādāt elektronisku sistēmu izvērtēšanas ieviešanā iesaistītajām institūcijām (izpildes termiņš – 2010. gads)

Paredzētais finansēšanas avots - ERAF.

Prognozētie rezultāti - valsts komisijai iespējams dokumentāciju aizpildīt elektroniski. Vienkāršots invaliditātes noteikšanas process.

Iesaistītā institūcija – Valsts komisija.

Pasākuma izpildes gaita – procesā.

2010. gadā veikti Invaliditātes informatīvās sistēmas pilnveidojumi, izmantojot pamatbudžeta finansējumu (apakšprogramma 05.62 „Invaliditātes ekspertīžu nodrošināšana”) un ERAF apakšprogrammas 62.06.00 projekta „Arhīva datu digitalizācija un e-pakalpojumu ieviešana” finansējumu (projekta uzdevumus paredzēts realizēt līdz 2011.gada beigām).

Svarīgākie pilnveidojumi, kuri izstrādāti un ieviesti 2010.gadā:

- izstrādāti 2 jauni statistiskie pārskati un pilnveidoti 4 statistiskie pārskati, lai nodrošinātu lietotājiem vieglāk saprotamas statistiskās informācijas iegūšanas iespējas, t.sk. jaunajā administratīvi teritoriālā (novadu) griezumā;
- ieviesti uzlabojumi, kas atbalsta Rīgas apvienotās nodaļas izveidošanu (lietotāju tiesību pārvaldība, dažādu dokumentu rediģēšanas un izdrukas iespējas/aizliegumi u.c.);
- izveidotas digitāli uzkrātās informācijas sasaistes iespējas ar papīra dokumentāciju (arhīva lietas), nodrošinot arhīva lietu vāku izdrukas iespējas no IIS;
- veiktas izmaiņas IIS ATVK klasifikatorā atbilstoši MK 30.03.2010. noteikumiem Nr.315 „Noteikumi par Administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību klasifikatoru” un nodrošināta tā izmantošanas iespējas IIS;
- izstrādātas un ieviestas ražošanas vidē nepieciešamās izmaiņas IIS, lai nodrošinātu tās atbilstību Invaliditātes likumam un tam pakārtotajiem normatīvajiem aktiem, kuri stājās spēkā ar 2011.gada 1.janvāri, t.sk. prognozējamās invaliditātes noteikšanas biznesa procesu atbalsts, jaunās lēmuma pieņemšanas sistēmas atbalsts, atdalot ekspertīzi un lēmuma pieņemšanas procesu, atļaujot ekspertīzi veikt nelimitētam ārstu ekspertu skaitam un ieviešot atbalstu lēmuma pieņemšanu veikt jebkurai definētai amatpersonai, neatkarīgi no piederības kādai no Valsts komisijas nodaļām;
- izveidoti IIS pilnveidojumi, kuri nodrošina iespējas digitalizēt arhīva datus un uzsākti arhīva datu digitalizācijas darbi;
- uzsākta e-pakalpojumu izstrāde (to paredzēts pabeigt 2011.gada 2.ceturksnī).

2.10. Valsts komisijas reorganizācija par Valsts aģentūru „Invaliditātes ekspertīzes pārvalde” (izpildes termiņš - 2007.- 2011. gads)

Paredzētais finansēšanas avots – ERAF.

Prognozētie rezultāti – pilnveidota invaliditātes noteikšanas organizācija un tā harmonizēta ar administratīvā procesa normām; ilgtermiņā valsts budžeta līdzekļu ekonomija.

Iesaistītā institūcija – LM.

Pasākuma izpildes gaita – procesā.

Atbilstoši Invaliditātes likumam, prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzi veic un prognozējamu invaliditāti vai invaliditāti nosaka tiešās valsts pārvaldes iestādē „Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija”. Tāpēc reorganizācija pārtraukta.

Prognozējamie rezultāti tiek sasniegti ERAF 3.1.4.1.1.apakšaktivitātes „Infrastrukturā pilnveidošana un zinātniski tehniskās bāzes nodrošināšana darbaspēju un funkcionālo traucējumu izvērtēšanai” ietvaros. Projekta mērķis ir pilnveidot invaliditātes ekspertīzes institūcijas – VDEĀVK, infrastruktūru un materiāltehnisko aprīkojumu, padarot darbaspēju un funkcionālo traucējumu izvērtēšanas pakalpojumu pieejamu personām ar funkcionēšanas traucējumiem, neatkarīgi no šo personu dzimuma un vecuma. Kopējais finansējums – 526 200, t.sk. ERAF līdzfinansējums 85%. Projekta ietvaros paredzēta invaliditātes ekspertīzes institūcijas telpu rekonstrukcija, renovācija un citi remontdarbi; labiekārtošana; invaliditātes ekspertīzes veikšanai nepieciešamo iekārtu un aprīkojuma nodrošināšana; informācijas un publicitātes pasākumi par projekta īstenošanu.

Lai samazinātu administratīvos un telpu nomas izdevumus, Valsts komisija 2010.gada 15.februārī pabeidza Rīgas apvienotas nodaļas izveidi, kuras sastāvā tika iekļautas Rīgas pilsētas 1.,3.,5.,6. vispārējā profila nodaļas un Rīgas rajona starprajonu nodaļa. Rīgas apvienotā nodaļa izvietota Rīgā, Ventspils ielā 53, Labklājības ministrijas pārvaldījumā esošā īpašumā.

3.Invalidu nodarbinātības veicināšana

3.1. Izstrādāt likumprojektu „Invalidu nodarbinātības likums” (izpildes termiņš - 2008.gada I ceturksnis)

Prognozētie rezultāti - noteiktas jaunas atbalsta formas un pasākumi invalīdu nodarbinātības veicināšanai, arodorientācijai, aroddiagnostikai un profesionālajai rehabilitācijai.

Iesaistītās institūcijas – LM, Izglītības un zinātnes ministrija (turpmāk – IZM), Sociālās integrācijas valsts aģentūra (turpmāk – SIVA)
Pasākuma izpildes gaita – procesā.

Kā jau tika norādīts Informatīvajā ziņojumā par Rīcības plānu Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.-2015.gadam izpildi laika posmā no 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 31.decembrim, LM ministrija ir secinājusi, ka prognozēto rezultātu sasniegšanai atsevišķa normatīvā akta izstrāde nav nepieciešama.

Saskaņā ar noteiktajiem plānotajiem rezultātiem kopienas iniciatīvas EQUAL (starptautiska sadarbības programma, kuras mērķis ir cīnīties pret visa veida diskrimināciju un nevienlīdzību darba tirgū un atbalstīt sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju iekļaušanos darba dzīvē) projekta „Invaliditātes nodarbinātības veicināšana” ietvaros turpina darboties SIVA sadarbībā ar IZM izveidotie atbalsta punkti profesionālās izglītības iestādēs Latvijas reģionos: Cīravas arodvidusskolā, Jelgavas Amatniecības vidusskolā, Viesītes arodvidusskolā, Cēsu Profesionālajā vidusskolā, Barkavas arodvidusskolā, Rēzeknes profesionālajā vidusskolā un Daugavpils 1. arodvidusskolā. Atbalsta punktos nodrošināta invalīdu informēšana un konsultēšana par Aģentūras piedāvātajiem pakalpojumiem profesionālās un sociālās rehabilitācijas jomā, veikta profesionālās piemērotības noteikšana.

SIVA atbalsta punktos 2010.gadā veikta 1455 invalīdu (2009.gadā – 1294) darbības vecumā apzināšana, informēšana un konsultēšana par SIVA sniegtajiem profesionālās un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, potenciālajām darba vietām un sociālpsiholoģisko atbalstu Latvijas reģionos. 2010.gadā atbalsta punktos kopā apzināti invalīdi, noteikta profesionālā piemērotība 186 personām (2009.gadā – 216), sniegtas 905 (2008.gadā – 1002) individuālas konsultācijas par pārkvalificēšanos un tālākizglītības iespējām cilvēkiem ar invaliditāti, profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas iespējām, situāciju reģionālajā darba tirgū u.c. jautājumiem. 117 (2008.gadā – 85) informatīvo grupu konsultāciju ietvaros kopumā informētas 526 (2008.gadā – 388) personas ar invaliditāti. Sadarbībā ar darba devējiem apzināta 38 potenciālā darba vieta (2009.gadā – 61) un darbā vai praksē iekārtoti 72 invalīdi.

Atbalsta punktos realizēta apmācība tālākizglītības un profesionālās pilnveides programmās ”Datoru lietošana”, nodrošinot iespēju iegūt informācijas ievadīšanas operatora kvalifikāciju.

Izglītības un zinātnes ministrijas padotības iestāde Valsts izglītības satura centrs 2010.gadā izstrādāja trīs profesionālās pamatizglītības programmu paraugus izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem: kvalifikācijas „Grāmatu labotājs”, „Tirdzniecības zāles darbinieks” un „Remontstrādnieks”.

3.2. Turpināt attīstīt subsidētās nodarbinātības pasākumus invalīdiem, kuriem nepieciešams īslaicīgs atbalsts viņu atgriešanai darba tirgū (izpildes termiņš - 2006. - 2015.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – valsts pamatbudžets un ESF

Prognozētais rezultāts – nodrošināts īslaicīgs atbalsts invalīdu atgriešanai darba tirgū.

Iesaistītās institūcijas – LM, Nodarbinātības valsts aģentūra (turpmāk – NVA)

Pasākuma izpildes gaita – procesā.

Lai nodrošinātu īslaicīgu atbalstu personu ar invaliditāti atgriešanai darba tirgū, NVA) 2008.gada maijā uzsāka aktīvās nodarbinātības pasākuma „Pasākums noteiktām personu grupām” (turpmāk – PNPG) īstenošanu (ESF projekta un valsts piešķirtā finansējuma ietvaros). 2010.gadā šī pasākuma ietvaros bezdarbniekiem ar invaliditāti tika izveidotas 778 valsts līdzfinansētās darba vietas. Kopumā 2010.gadā pasākumos noteiktām personu grupām tika iesaistīti 782 (2009.gadā – 581) bezdarbnieki ar invaliditāti (17% no visiem 2010.gadā sniegtajiem pakalpojumiem bezdarbniekiem ar invaliditāti¹). 2010.gadā vidējas pasākuma izmaksas uz vienu iesaistīto sastādīja 606 latu².

2010.gadā PNPG ietvaros, atbilstoši katra pasākumā iesaistāmā bezdarbnieka ar invaliditāti veselības stāvokļa novērtējumam, tika pielāgotas 593 (2009.gadā – 57) darba vietas. Darba vietas pielāgotas atbilstoši ergoterapeitu izsniegtajiem atzinumiem. Darba vietu pielāgošanu nodrošina darba devējs. 2010.gadā PNPG ietvaros izveidotas 778 (2009.gadā – 85) darba vietas.

2010.gadā darba devējiem, kas nodarbina bezdarbniekus, kuriem noteikta invaliditāte, VSAA pasākumu īstenošanas laikā nodrošina tādu pat finanšu atbalstu kā 2009.gadā, t.sk. vienreizēju dotāciju iekārtu un aprīkojuma iegādei, kā arī tehnisko palīg līdzekļu izgatavošanai un iegādei, lai pielāgotu darba vietas darbā pieņemtajiem bezdarbniekiem ar invaliditāti. Dotāciju piešķir atbilstoši darba devēja iesniegtajai darba vietas pielāgošanas tāmei, kura atbilst ergoterapeita atzinumam, bet ne vairāk kā 500 latu apmērā par vienas darba vietas pielāgošanu;

25 bezdarbniekiem ar invaliditāti (2009.gadā – 3) tika sniegti asistentu (pavadoņu) pakalpojumi un 9 bezdarbniekiem (2009.gadā – 5) surdotulku pakalpojumi.

ESF PNPG projekta ietvaros 2010.gadā darba vietas bezdarbniekiem ar invaliditāti izveidoja 56 (2009.gadā – 6) nevalstiskās organizācijas reģionālajā un valsts līmenī.

¹ viena persona var iesaistīties vairākos pasākumos.

² Finanšu uzskaite notiek pasākumu griezumā, bet ne pa mērķgrupām.

2010.gadā aktīvās darba tirgus politikas (turpmāk – ADTP) pasākumu ietvaros personām ar invaliditāti tika sniegti 12 283 pakalpojumi (vienai personai var būt sniegti vairāki pakalpojumi) profesionālo prasmju apgūšanai un pilnveidošanai. Šajos pasākumos viņiem papildus tika nodrošināti tādi pakalpojumi kā darba vietas pielāgošana, surdotulku un ergoterapeitu pakalpojumi. Tie ir:

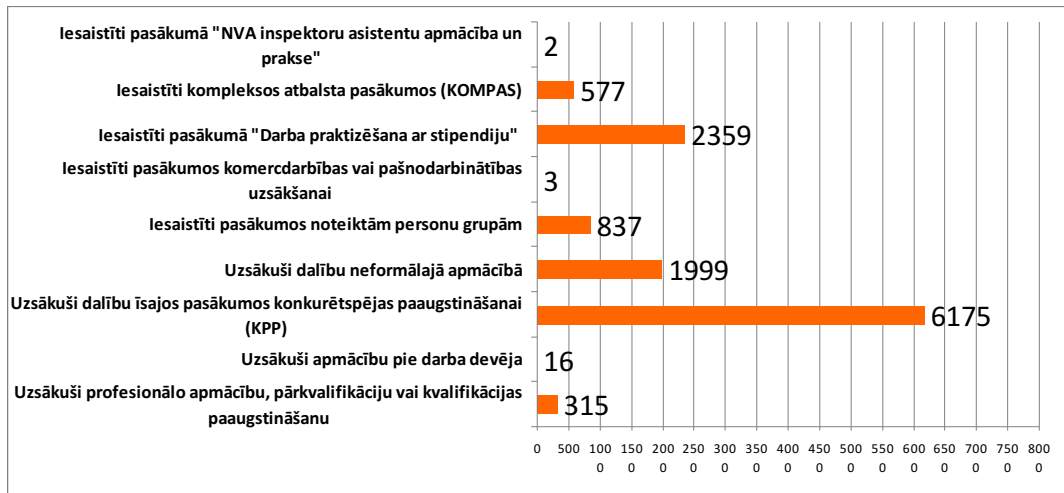
1. Kompleksie atbalsta pasākumi, kas ietver sevī psiholoģiskā, konsultatīvā un nodarbinātības atbalsta pasākumus mērķa grupu bezdarbniekiem, kuriem ir konstatēti īpaši sociālās atstumtības riski (piemēram, invaliditāte, zems izglītības līmenis (iegūta tikai pamatizglītība vai izglītība, kas zemāka par pamatizglītību), kaitīgi ieradumi vai atkarības) personības problēmu un atkarības problēmu risināšanai, kā arī motivācijas un noturības stiprināšanai, lai veicinātu minēto bezdarbnieku iekļaušanos darba tirgū, tika iesaistītas 577 (2009.gadā – 440) personas ar invaliditāti (5% no visām nodarbinātības pasākumos iesaistītām personām ar invaliditāti).

Šī pasākuma finansējums ir paredzēts:

- izdevumu segšanai par bezdarbnieku sociālās situācijas un individuālo vajadzību novērtējumu;
- izdevumu segšanai par speciālistu (piemēram, psihologs, psihiatrs, psihoterapeits, narkologs) pakalpojumiem, kuri sniegti atbilstoši bezdarbnieku individuālo vajadzību novērtējumam;
- izdevumu segšanai par pasākumiem bezdarbnieku sociālo funkcionēšanas spēju uzlabošanai;
- izdevumu segšanai par pasākumiem darba spēju atjaunošanai, uzlabošanai un apgūto darba prasmju nostiprināšanai;
- ikmēneša darba algas dotācijām pasākuma „Darba vieta jauniešiem” ietvaros;
- ikmēneša stipendijām un teorētisko apmācību izdevumiem pasākumos, kas ir vērsti uz jauniešu nodarbinātības veicināšanu (atbalsts jauniešu brīvprātīgajam darbam un darbnīcas jauniešiem).

2. Profesionālā apmācība, pārkvalifikācija, kvalifikācijas paaugstināšana un neformālās izglītības ieguve (2010.gadā 2 314 personas (2009.gadā – 413 personas) ar invaliditāti tika iesaistītas pasākumā – 19% no visiem cilvēkiem ar invaliditāti sniegtajiem pakalpojumiem (2009.gadā – 413 personas) ADTP pasākumu ietvaros). 2010.gadā šī pasākuma ietvaros netika sniegti surdotulku un citu ekspertu pakalpojumi. Vidējās pasākuma izmaksas uz vienu iesaistāmo personu 2010.gadā sastādīja 433 Ls.

Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos 2010.gadā dalību uzsākuši 12283 bezdarbnieki ar invaliditāti. To sadalījums pa pasākumu veidiem redzams diagramma:

3.3. Ieviest valsts atbalsta programmu specializēto darbnīcu izveidošanai un funkcionēšanai, ja šajās darbnīcās strādājošo invalīdu skaits nav mazāks par 75% no kopējā nodarbināto skaita (izpildes termiņš - 2010.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – ERAF.

Prognozētais rezultāts - Nodarbināto invalīdu ar smagiem funkcionālajiem traucējumiem skaita pieaugums.

Iesaistītās institūcijas – LM, SIVA.

Pasākuma izpildes gaita – nav uzsākts.

Labklājības ministrija ir secinājusi, ka prognozējamais rezultāts - nodarbināto personu ar invaliditāti ar smagiem funkcionālajiem traucējumiem skaita pieaugums ekonomiski izdevīgāk tiek sasniegts risinot katra konkrēta pasākuma noteiktām personu grupām ietvaros, nevis organizējot specializētas darbnīcas, kurās strādājošo personu invalīdu skaits nebūtu mazāks par 75% no kopējā nodarbināto skaita. Tāpēc grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, paredzot deleģējumu Ministru kabinetam, noteikt kārtību kādā izveidojamas specializētās darbnīcas un nodrošināma to funkcionēšana, netika veikti.

Informācija par dažāda veida atbalstītā darba programmu īstenošanu tiek sniegta šā ziņojuma 3.2.apakšpunktā.

2010.gadā Eiropas Sociālā fonda finansētas 1.4.1.2.4. apakšaktivitātes „Sociālās rehabilitācijas un institūcijām alternatīvu sociālās aprūpes pakalpojumu attīstība reģionos” 2.kārta” pirmā uzsaukuma ietvaros tika apstiprināts ar nosacījumu SIVA iesniegtais projekta iesniegums „Dienas nodarbinātības centrs - specializētā darbnīca”. Līgums par Eiropas Savienības fonda projekta īstenošanu un Eiropas Sociālā fonda finansējuma piešķiršanu ir noslēgts 2011.gadā, projekta aktivitātes uzsāktas 2011.gada martā.

LMzino_130511; Informatīvais ziņojums „Par Rīcības plāna Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.–2015.gadam izpildi”

1.4.1.2.4. apakšaktivitātes „Sociālās rehabilitācijas un institūcijām alternatīvu sociālās aprūpes pakalpojumu attīstība reģionos” 2.kārta” otrā uzsaukuma atklāta projektu iesniegumu atlase tiks izsludināta 2011.gada 1.jūnijā. Apakšaktivitātes mērķis - sociālās rehabilitācijas, kā arī ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām alternatīvu sociālās aprūpes pakalpojumu attīstīšana, lai pilnveidotu aktivitātes mērķa grupas (personu ar funkcionāliem traucējumiem, bezpajumtnieku, sociālās atstumtības riskam pakļauto personu grupu) sociālās un funkcionālās prasmes un palielinātu tās nodarbinātību un integrāciju sabiedrībā. Projekta atbalstāmo aktivitāšu ietvaros ir atbalstāma arī sociālās rehabilitācijas pakalpojuma - specializēto darbnīcu pakalpojuma - programmas izstrāde, pilnveidošana un ieviešana.

3.4. Regulāri pārskatīt iedzīvotāju ienākuma nodokļa papildu atvieglojumu invalīdiem (izpildes termiņš - 2006. - 2015.gads)

Prognozētie rezultāti – nodarbināto invalīdu skaita pieaugums; invalīdu tiesību nodrošināšana; papildus nodokļa atvieglojuma apmēra palielināšana samazinās nodokļu slogu invalīdiem un novērsīs šo personu reālo ienākumu samazināšanos inflācijas ietekmē.

Iesaistītās institūcijas – LM, Nodarbinātības valsts aģentūra (turpmāk – NVA)

Pasākuma izpildes gaita – procesā.

2010.gadā iedzīvotāju ienākuma nodokļu papildu atvieglojums invalīdiem netika pārskatīts un saglabāts 2009.gada līmenī.

Tādējādi saskaņā ar Ministru kabineta 1997.gada 8.aprīļa noteikumu Nr.138 „Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa papildu atvieglojumiem invalīdiem, politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem” 2.punktu personai, kurai noteikta invaliditāte, ir tiesības uz nodokļa papildu atvieglojumu šādā apmērā:

- 1296 lati gadā – personai, kurai noteikta I vai II invaliditātes grupa;
- 1008 lati gadā – personai, kurai noteikta III invaliditātes grupa.

Iespēja nodokļu papildu atvieglojumu pārskatīt paaugstināšanas virzienā var rasties tikai tad, kad nostabilizēsies ekonomiskā situācija un vispārējais neapliekamais minimums pārsniegs 90 Ls mēnesī (līmeni, atbilstoši kuram 2009.gadā tika noteikts esošais iedzīvotāju ienākuma nodokļa papildu atvieglojums invalīdiem, politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem).

3.5. Turpināt atbalsta pasākumus personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem (tai skaitā ar psihiskām saslimšanām), kuras atrodas ārstniecības vai ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas iestādēs (izpildes termiņš - 2010.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – valsts pamatbudžets.

Prognozētais rezultāts - Veicināta aktivizēšanas pasākumu veikšana atbilstoši personu vajadzībām un funkcionālo traucējumu smagumam. Nodarbināto invalīdu ar smagiem funkcionālajiem traucējumiem (tai skaitā ar psihiskām saslimšanām) skaita pieaugums. Nodarbinātības terapijas pasākumos iesaistīto personu ar psihiskām saslimšanām skaita pieaugums.

Iesaistītā institūcija – LM.

Pasākuma izpildes gaita – procesā.

Alternatīvo sociālās aprūpes pakalpojumu attīstībai, t.sk. paredzot personu ar garīga rakstura traucējumiem integrāciju darba tirgū sekmējošu sociālo pakalpojumu (pusceļa mājas), tika izstrādāta un 2009.gada 3.martā Ministru kabinetā apstiprināta „Programma sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai 2009.-2013.gadam personām ar garīga rakstura traucējumiem”.

Piesaistot ES struktūrfondu finansējumu jau 2004.-2006.gada plānošanas periodā, ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda un pašvaldību finansiālu atbalstu uz valsts sociālās aprūpes centru bāzes, ir izveidotas 6 pusceļa mājas un 5 grupu mājas (katrā plānošanas reģionā pa vienai) Rīgā, Liepājā, Jelgavā, Daugavpilī un Valmieras rajonā (šobrīd Rūjienas novadā) ar 152 vietām, uzsākt patstāvīgu (ar sociālā darba speciālistu atbalstu) dzīvi pašvaldībās varēja arī tās personas, kuras bija ievietotas ilgstošas sociālas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās. 2009. un 2010.gadā kopā Latvijā darbojās 12 grupu mājas, no kurām 11 (ieskaitot ar ERAF līdzfinansējumu aprīkotās grupu mājas) saņēma valsts līdzfinansējumu ar kopējo valsts budžeta summu 2009.gadā 86,2 tūkstoši lati, nodrošinot pakalpojumu 95 personām, un 2010.gadā -103,92 tūkstoši latu, nodrošinot pakalpojumu 99 personām.

Vienlaikus, 2009. gadā no valsts budžeta tika līdzfinansēti 10 dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem ar kopējo gada budžeta summu 152,33 tūkstoši latu, nodrošinot pakalpojuma līdzfinansējumu 203 personām, bet 2010.gadā no valsts budžeta līdzfinansēti tika 8 dienas centri ar gada finansējumu 63,50 tūkstoši latu, pakalpojuma līdzfinansējumu 166 personām. Tāpat, Latvijā 2009. un 2010.gadā darbojās 3 darbnīcas personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurās attīsta darba iemaņas, lai pēc tam tās pielietotu speciāli veidotajās subsidētās darba vietās, vai brīvajā darba tirgū.

Arī 2007.-2013.gada periodā, piesaistot Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējumu 3.1.4.1.5.apakšaktivitātes "Infrastrukturā pilnveidošana sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai personām ar garīga rakstura traucējumiem" ietvaros, uzsākta infrastruktūras sakārtošana, nodarbību telpu izveide 5 valsts sociālās aprūpes centros (katrā plānošanas reģionā), kas dos iespēju īstenot sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un motivācijas programmas ar pusceļa mājas elementiem sniegšanai personām

LMzino_130511; Informatīvais ziņojums „Par Rīcības plāna Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.–2015.gadam izpildi”

ar garīga rakstura traucējumiem, lai apgūtu patstāvīgai dzīvei un iekļaušanai darba tirgū nepieciešamās prasmes.

3.6. Paredzēt valsts budžeta finansējumu invalīdu atbalstītā darba programmu īstenošanai (izpildes termiņš - 2006. - 2015.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – valsts pamatbudžets.

Prognozētais rezultāts - programmas “Atbalstītais darbs” ietvaros nodarbināto invalīdu skaita pieaugums.

Iesaistītā institūcija – NVA.

Pasākuma izpildes gaita – pārtraukts.

Kā jau tika norādīts Informatīvajā ziņojumā par Rīcības plānu Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.-2015.gadam izpildi laika posmā no 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 31.decembrim, pasākums „Atbalstītais darbs” ir svītrots no aktīvo nodarbinātības pasākumu skaita un turpmāk netiks īstenots. Sākot ar 2008.gadu personām ar invaliditāti, kurām nepieciešams īslaicīgs atbalsts, lai atgrieztos darba tirgū, ir iespēja iesaistīties NVA organizētajos subsidētās nodarbinātības pasākumos.

Par invalīdu atbalstītā darba programmu īstenošanu sk. šā ziņojuma 3.2.apakšpunktā.

3.8. Izdarīt grozījumus normatīvajos aktos un noteikt atbildīgo institūciju par invalīdu darba vietu novērtēšanu un aprīkošanu ar tehniskajiem palīgīdzekļiem atbilstoši invalīda funkcionālo traucējumu veidam un veicamā darba raksturam (izpildes termiņš - 2009.gads)

Prognozētais rezultāts – noteikta atbildīgā institūcija par invalīdu darba vietu novērtēšanu un aprīkošanu ar tehniskajiem palīgīdzekļiem atbilstoši invalīda funkcionālo traucējumu veidam un veicamā darba raksturam, kā arī novērtēšanas un aprīkošanas kārtība.

Iesaistītā institūcija – LM.

Pasākuma izpildes gaita – nav uzsākts.

Labklājības ministrija ir secinājusi, ka prognozējamie rezultāti ekonomiski izdevīgāk tiek sasniegti risinot katra konkrēta pasākuma noteiktām personu grupām ietvaros, nevis uzdot tā risinājumu vienai konkrētai institūcijai. Līdz ar to grozījumi normatīvajos aktos nav nepieciešami.

Katram pasākumā iesaistītajam bezdarbniekam ar invaliditāti, atbilstoši ergoterapeita atzinumam, tika nodrošināta darba vietas pielāgošana.

3.10. Attīstīt jaunas profesionālās rehabilitācijas programmas invalīdiem jaunu, darba tirgū pieprasītu, profesiju apguvei, ieviest invalīdu vajadzībām atbilstošas apmācību metodes (izpildes termiņš - 2006.-2011.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – valsts pamatbudžets.

Prognozētais rezultāts – ieviestas jaunas profesionālās izglītības programmas, kas veicinās invalīdu nodarbinātību.

Iesaistītās institūcijas – LM, SIVA

Pasākuma izpildes gaita – procesā.

Turpinās ievieto invalīdu vajadzībām atbilstošu apmācības metožu izmantošana un pilnveidošana: SIVĀ 2008.gadā izstrādātās profesionālās piemērotības - profesionālā stresa un izdegšanas personības risku faktoru noteikšanas metodika, kas sniedz iespēju novērtēt invalīdu piemērotību tām profesijām un amatiem, kur profesionāli nozīmīga īpašība ir stresnoturība, un 2009.gadā izstrādātā tālmācības sistēmā, kas tika aprakstītas informatīvajos ziņojumos par 2008. un 2009.gadu.

Veikta karjeras plānošana pirmo kursu izglītojamiem trijās SIVA Koledžas studentu grupās un divās SIVA Jūrmalas profesionālās vidusskolas audzēkņu grupās.

Kopumā 2010.gadā SIVA Jūrmalas profesionālā vidusskolā un SIVA Koledžā tika piedāvāta iespēja apgūt 40 (2009.gadā – 32) izglītības programmas.

Jūrmalas profesionālā vidusskola 2009.gadā piedāvāja 25 programmas un 2010.gadā 33 programmas.

No 2009.gada programmām 2010.gadā netiek piedāvātas divas:

1. Elektronika un automātika 4 gadi (kvalifikācija - Programmējamās automātikas mehāniķis)

2. Ēdināšanas serviss 830 st. (1.kvalifikācijas līmenis - Pavārs)

2010.gadā ir nākušas klāt 10 jaunas programmas:

1. Grāmatvedība 4 gadi (kvalifikācija - Grāmatvedis)

2. Grāmatvedība 2 gadi tālmācība (kvalifikācija - Uzskaitvedis)

3. Grāmatvedība 960 st. (3 kvalifikācijas līmenis - Grāmatvedis)

4. Sekretariāta un biroja darbs 960 st. (3. kvalif. līmenis Sekretārs)

5. Restorānu pakalpojumi 960 st. (3. kvalifikācijas līmenis - Bārmenis)

6. Sekretariāta un biroja darbs 640 st. (2. kvalifikācijas līmenis - Lietvedis)

7. Restorānu pakalpojumi 640 st. (2. kvalifikācijas līmenis - Viesmīlis)

8. Ēdināšanas pakalpojumi 640 st. (2. kvalifikācijas līmenis - Pavārs)

9. Ēdināšanas pakalpojumi 640 st. (2. kvalifikācijas līmenis - Konditors)

10. Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība (2. kvalifikācijas līmenis - Veikala Kasieris).

4. Invalīdu sociālās nodrošināšanas sistēmas pilnveide

4.1. Sociālās apdrošināšanas un sociālo pakalpojumu sistēmas reglamentējošo tiesību aktu harmonizācija, ņemot vērā pamatnostādnēs noteikto pasākumu īstenošanu (izpildes termiņš - 2006. - 2015.gads)

Prognozētais rezultāts - harmonizēti tiesību akti, lai nodrošinātu Pamatnostādnēs noteikto pasākumu īstenošanu.

Iesaistītā institūcija – LM.

Pasākuma izpildes gaita – procesā.

Tiesību aktu harmonizācija, lai nodrošinātu Pamatnostādnēs noteikto pasākumu īstenošanu (Grozījumi likumā „Par valsts pensijām”, „Par maternitātes un slimības apdrošināšanu” un Valsts sociālo pabalstu likumā) tika uzsākta 2005.gada 27.oktobrī, kad Saeima pieņēma likumu „Grozījumi Valsts sociālo pabalstu likumā”, kas paredzēja bērna invalīda kopšanas pabalsta ieviešanu un turpinājās līdz 2008.gadam, kad tika ieviests jauns valsts sociālās apdrošināšanas pabalsts – vecāku pabalsts un pamatnostādnēs neparedzētais pabalsts invalīdam, kuram ir nepieciešama kopšana.

Sākot ar 2009.gada 1.janvāri valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs invalīdiem kopš bērnības tiek paaugstināts no 50 līdz 75 latiem. 2010.gadā pasākumi attiecībā uz Valsts sociālo pabalstu likumā noteikto pabalstu invalīdiem apmēru paaugstināšanu netika veikti. Esošajā ekonomiskā situācijā Valsts sociālo pabalstu likumā noteikto pabalstu invalīdiem apmēru pārskatīšana nebija ierosināta.

2010.gadā tika atvieglota Valsts sociālo pabalstu likumā noteikto pabalstu, t.sk., valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta, pabalsta invalīdam, kuram nepieciešama kopšana, bērna invalīda kopšanas pabalsta, piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu, pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalīdam, kuram ir apgrūtināta pārvietošanās, pieprasīšanas kārtība, paredzot iespēju personai pieprasīt pabalstu, iesniedzot iesniegumu elektroniski vai pa pastu, kas nosaka ērtāko pabalstu pieprasīšanas kārtību personām ar ierobežotām iespējām.

Saskaņā ar VSAA datiem vidēji mēnesī 2010.gadā saņēma:

- valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu - 15 694 personas (2009.gadā – 15 133 personas). Pabalsta izmaksai tika izlietoti 12 112,03 tūkst. lati, kas par 1,66% jeb 197,5 tūkst. latiem ir vairāk nekā 2009.gadā;
- pabalstu invalīdam, kuram nepieciešama kopšana – 9 090 personas (2009.gadā – 7 609 personas). Pabalsta izmaksai tika izlietoti 10 915,6 tūkst. lati, kas par 17,3% jeb 1 609,1 tūkst. latiem ir vairāk nekā 2009.gadā;
- bērna invalīda kopšanas pabalstu – 1 673 personas (2009.gadā – 1 655 personas). Pabalsta izmaksai tika izlietoti 3 073,9 tūkst. lati, kas par 0,26% jeb 7,97 tūkst. latiem ir vairāk nekā 2009.gadā;

- piemaksu pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu – 7 060 persona (2009.gadā – 7 146 personas). Tās izmaksai tika izlietoti 6 654,4 tūkst. lati, kas par 0,86% jeb 57,4 tūkst. latiem ir mazāk nekā 2009.gadā;
- pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai invalīdam, kuram ir aprūtināta pārvietošanās – 14 330 (2009.gadā – 12 482 personas). Pabalstam tika izlietoti 1 660,5 tūkst. lati, kas par 7,38 % jeb 114,1 tūkst. latiem ir vairāk nekā 2009.gadā.

4.3. Noteikt atbalsta pasākumus invalīdiem ar ļoti smagiem funkcionāliem traucējumiem asistenta pakalpojumu nodrošināšanai (izpildes termiņš - 2008. - 2015.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – valsts pamatbudžets. Plānotais nepieciešamais papildus finansējums – Ls 2 561,3 tūkst. vidēji gadā.

Prognozētais rezultāts - veicināta invalīdu integrācija sabiedrībā, nosakot un īstenojot valsts atbalsta programmu invalīdiem ar ļoti smagiem funkcionāliem traucējumiem.

Iesaistītā institūcija – LM.

Izpildes stadija – procesā.

Saeima 2010.gada 20.maijā 3.lasījumā pieņēma Invaliditātes likumprojektu, kas stājās spēkā 2011.gada 1.janvārī. Likums paredz nodrošināt:

1) tiesības personām, izņemot personas, kuras atrodas ilgstošas sociālās aprūpes institūcijā, stacionārā ārstniecības iestādē vai ieslodzījuma vietā, pašvaldībā pēc to deklarētās dzīvesvietas saņemt no valsts budžeta apmaksātu asistenta pakalpojumu līdz 40 stundām nedēļā;

2) tiesības vispārējās pamatizglītības, profesionālās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības un profesionālās vidējās izglītības iestādēs saņemt no valsts budžeta apmaksātu asistenta pakalpojumu pārvietošanās atbalstam un pašaprūpes veikšanai.

Asistenta pakalpojumu ir tiesības saņemt personai ar I vai II invaliditātes grupu un personai no 7 līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, kurai, pamatojoties uz Valsts komisijas ieteikumu, individuālajā rehabilitācijas plānā ir noteikta asistenta pakalpojuma nepieciešamība.

Invaliditātes likums nosaka, ka saņemt asistenta pakalpojumu izglītības iestādē varēs no 2012.gada 1.septembra, bet pašvaldībās – no 2013.gada 1.janvāra. Tomēr sakarā ar Ministru kabinets 2011.gada 28.marta sēdes (protokols Nr.19, 2.§, 17.punkts) lēmumu uzdot Labklājības ministrijai izstrādāt un iesniegt Ministru kabinetā likumprojekta „Par valsts budžetu 2012.gadam” paketē grozījumus Invaliditātes likumā, nosakot, ka Invaliditātes likumā paredzēto pasākumu, kuru īstenošana ir saistīta ar papildu valsts budžeta līdzekļu nepieciešamību, īstenošana tiek uzsākta ar 2015.gada 1.janvāri. Līdz ar to tiks veikti grozījumi Invaliditātes likumā.

Saeima noteica, ka no 2011.gada 1.janvāra personām ar I grupas redzes invaliditāti, kuras nesaņem valsts pabalstu invalīdam, kuram nepieciešama kopšana, līdz 2012.gada 31.decembrim nodrošina tiesības saņemt pabalstu par asistenta izmantošanu 10 stundas nedēļā, pašām izvēloties konkrēto asistentu. Šo pabalstu nav tiesību saņemt personām, kuras atrodas ilgstošas sociālās aprūpes institūcijā, stacionārā ārstniecības iestādē vai ieslodzījuma vietā.

Šāds asistenta pakalpojuma saņēmēju loks skaidrojams ar to, ka minēto pabalstu saņem praktiski visas personas ar I grupas invaliditāti, kuras pārvietojas riteņkrēslā, vai kurām ir garīga rakstura traucējumi. No personām ar tik smagiem funkcionāliem traucējumiem, kādi ir personām ar I grupas redzes invaliditāti, to saņem tikai 168 personas.

Lai nodrošinātu pasākuma ieviešanu, 2010.gada 28.decembrī tika veikti grozījumi Ministru kabineta 2008.gada 22.decembra noteikumos Nr.1066 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.4.1.1.1.apakšaktivitāti „Kompleksi atbalsta pasākumi iedzīvotāju integrēšanai sabiedrībā un darba tirgū””, paredzot, ka pabalsta par asistenta izmantošanu ieviešanu nodrošina Nodarbinātības valsts aģentūra.

4.4. Noteikt atbalsta pasākumu finansēšanu no valsts sociālās apdrošināšanas budžeta personām ar draudošu invaliditāti ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai (izpildes termiņš - 2011. - 2015.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – valsts sociālās apdrošināšanās budžets.

Prognozētais rezultāts - nodrošināta savlaicīga un kvalitatīva medicīniskā rehabilitācija personām ar draudošu invaliditāti.

Iesaistītās institūcijas – LM, VM.

Pasākuma izpildes gaita – sagatavošana.

Rīcības plāna izstrādes laikā bija plānots, ka budžeta izdevumus (3 568,1 tūkst. latu vidēji gadā (sākot ar 2011.gadu), 17 840,5 tūkst. latu kopā) personu ar prognozējamu invaliditāti ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai kompensēs III invaliditātes grupas turpmāka nenoteikšana, kā rezultātā netiks no jauna piešķirtas III invaliditātes grupas pensijas un šos līdzekļus izmantos ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumiem personām ar prognozējamu invaliditāti. Invaliditātes likuma izskatīšanas gaitā Saeimā tika paredzēts noteikt III invaliditātes grupu arī turpmāk. Tāpēc ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumus jānodrošina valsts pamatbudžeta ietvaros.

Invaliditātes likuma 11.pants „Invaliditātes riska mazināšana” nosaka, ka personām ar prognozējamu invaliditāti invaliditātes risku novērš vai mazina, īstenojot individuālajā rehabilitācijas plānā noteiktos pasākumus un nodrošinot tiesības prioritāri saņemt atbilstoši LMzino_130511; Informatīvais ziņojums „Par Rīcības plāna Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.–2015.gadam izpildi”

individuālajam rehabilitācijas plānam no valsts budžeta apmaksātus ārstniecības, kā arī sociālās un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus, kā arī paredz Ministru kabineta deleģējumu noteikt šo pakalpojumu veidus, apjomu, saņemšanas nosacījumus un kārtību.

Saskaņojot citu likumu normas ar Invaliditātes likumu, ir veikti grozījumi Ārstniecības likumā un Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā:

- 2010.gada 16.jūnijā Saeimā pieņemti grozījumi Ārstniecības likumā, kā rezultātā šī likuma 3.panta 2.daļa nosaka, ka „Grūtnieces, bērna un personas ar prognozējamu invaliditāti veselības aprūpe ir prioritāra (šī norma stāsies spēkā 2011.gada 1.janvārī);
- 2010.gada 7.oktobrī Saeimā pieņemti grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, kā rezultātā šī likuma 4.pants papildināts ar 7.daļu šādā redakcijā: „personai ar prognozējamu invaliditāti ir tiesības saņemt Invaliditātes likumā noteiktos sociālos pakalpojumus”.

Lai noteiktu regulējumu Invaliditātes likumā paredzēto prioritāro pakalpojumu sniegšanai personām ar prognozējamu invaliditāti, lai mazinātu invaliditātes risku šīm personām:

- 2010.gada 28.decembrī pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.1207 "Noteikumi par personai ar prognozējamu invaliditāti prioritāri sniedzamo invaliditātes riska mazināšanai paredzēto pakalpojumu veidiem, apjomu, saņemšanas nosacījumiem un saņemšanas kārtību";
- 2011. gada 4.janvārī pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.9 "Noteikumi par individuālo rehabilitācijas plānu personai ar prognozējamu invaliditāti un personai ar invaliditāti”.

Prognozējamās invaliditātes noteikšana un atbalsta pasākumu noteikšana uzsākta 2011.gadā.

4.5. Regulāri pārskatīt pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās (izpildes termiņš - 2007. - 2015.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – valsts pamatbudžets. Plānotais nepieciešamais papildus finansējums 2011.gadā – Ls 898,5 tūkst. latu.

Prognozētais rezultāts – veicināta invalīdu, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, dzīves līmeņa pakāpeniska uzlabošanās un integrēšanās sabiedrības sociālekonomiskajā vidē.

Iesaistītā institūcija – LM.

Pasākuma izpildes gaita – procesā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 22.12.2009, noteikumiem Nr.1606 „Noteikumi par pabalsta apmēru transporta izdevumu kompensēšanai LMzino_130511; Informatīvais ziņojums „Par Rīcības plāna Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.–2015.gadam izpildi”

invalidiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta piešķiršanas un izmaksas kārtību” pabalsta apmēru pārskata Ministru kabinets pēc labklājības ministra ierosinājuma atbilstoši valsts budžeta iespējām, kā arī izvērtējot ekonomisko situāciju valstī un ņemot vērā Centrālās statistikas pārvaldes noteikto vidējo faktisko patēriņa cenu indeksu. Esošajā ekonomiskā situācijā pabalsta apmēra pārskatīšana nebija ierosināta.

Sākot ar 2007.gada 1.janvāri pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalidiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, apmērs tika divkārtšots līdz 56,00 latiem par katru pilnu sešu mēnešu periodu. Lai arī 2008.gadā, 2009.gadā un 2010.gadā pabalsta apmērs netika mainīts, sakarā ar būtisku tā saņēmēju skaita palielināšanos (vidēji – no 10 246 personām 2007.gadā līdz 12 482 personām 2009.gadā un 14 330 personām 2010.gadā) ievērojami palielinājās pabalsta izmaksai izlietotie līdzekļi. 2009.gadā pabalsta izmaksai izlietotie līdzekļi (1 546,3 tūkst. lati) par 11,36%, jeb par 157,7 tūkst. latiem pārsniedza attiecīgos izdevumus 2008.gadā (1 388,6 tūkst. lati). Savukārt, 2010.gadā pabalsta izmaksai izlietotie līdzekļi (1 660,5 tūkst. lati) par 7,38% jeb par 114,1 tūkst. latiem pārsniedza attiecīgos izdevumus 2009.gadā.

Kā jau tika norādīts Informatīvajā ziņojumā par 2009.gadu, sakarā ar pabalsta invalīdam, kuram nepieciešama kopšana, ieviešanu vairākas personas ar invaliditāti vērsās VDEĀVK, lai saņemtu atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību. Vienlaicīgi lielai daļai no minētajām personām bija noteiktas medicīniskās indikācijas speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai saņemšanai.

4.6. Regulāri pārskatīt piemaksas apmēru pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu un bērna invalīda kopšanas pabalstu (izpildes termiņš - 2007. - 2015.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – valsts pamatbudžets. Plānotais nepieciešamais papildus finansējums 2011.gadā – Ls 3996,5 tūkst. latu
Prognozētais rezultāts – veicināta invalīdu kopš bērnības dzīves līmeņa pakāpeniska uzlabošanās un aktīvāka integrēšana sabiedrībā.
Iesaistītā institūcija – LM.
Pasākuma izpildes gaita – procesā.

2008.gadā Labklājības ministrija izstrādāja Ministru kabineta 2008.gada 7.oktobra noteikumus Nr. 831 „Grozījums Ministru kabineta 2005.gada 26.jūlija noteikumos Nr.562 "Noteikumi par ģimenes valsts pabalsta un piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta un piemaksas piešķiršanas un izmaksas kārtību", saskaņā ar kuriem ar 2009.gada 1.janvāri piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu apmērs tika paaugstināts no 50 līdz 75 latiem mēnesī.

LMzino_130511; Informatīvais ziņojums „Par Rīcības plāna Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.–2015.gadam izpildi”

2010.gadā piemaksas saņēmēju skaits līdzīgi kā 2009.gadā turpināja samazināties un vidēji mēnesī sasniedza 7 060 personas (2009.gadā - 7 146 personas vidēji mēnesī).

Sakarā ar piemaksas saņēmēju skaita pakāpenisku samazinājumu 2010.gadā izlietotie valsts pamatbudžeta līdzekļi salīdzinājumā ar 2009.gadu (6 711,9 tūkst. lati), samazinājās par 0,86% jeb 57,4 tūkst. latiem un sasniedza 6 654,4 tūkst. latus.

Ar 2008.gada 1.janvāri bērna invalīda kopšanas pabalsta apmērs tika paaugstināts no 50,00 latiem līdz 150,00 latiem mēnesī. 2009. un 2010.gados minētā pabalsta apmērs netika pārskatīts.

Bērna invalīda kopšanas pabalsta saņēmēju vidējais skaits no 2009.gada līdz 2010.gadam pieauga par 18 personām vai par 1,09% (no 1 655 līdz 1 673), kas ir mazāk, nekā no 2008.gada līdz 2009.gadam (par 202 personām - no 1 453 līdz 1 655). Tas zināmā mērā skaidrojams ar to, ka tiesības uz pabalstu šobrīd pārsvarā tiek konstatētas tiem bērniem, kuriem invaliditāte nosakāma pirmreizēji. Bērniem, kuriem invaliditāte nosakāma atkārtoti, tiesības uz pabalstu tika noteiktas iepriekšējos gados (pabalsts ieviests no 2006.gada 1.maija).

Bērna invalīda kopšanas pabalsta izmaksai no valsts budžeta līdzekļiem 2010.gadā izlietoti 3 073,9 tūkst. lati, kas ir par 7,97 tūkst. latiem jeb 0,26 % vairāk nekā tika izlietots 2009.gadā (3 065, 9 tūkst. lati).

Kopā piemaksām pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu un bērna invalīda kopšanas pabalstiem 2010.gadā tika izlietoti 9 728,3 tūkst. lati, kas par 49,4 tūkst. latiem mazāk nekā 2009.gadā izlietotie līdzekļi (9 777,7 tūkst. lati).

4.7. Palielināt tehnisko palīglīdzekļu apjomu, veidus un uzlabot to kvalitāti (izpildes termiņš - 2006. - 2015.gads)

Paredzētais finansēšanas avots – valsts pamatbudžets. Plānotais nepieciešamais papildus finansējums 2010.gadā – Ls 950,0 tūkst. vidēji gadā. Faktiskais finansējums 2010.gadā - Ls 1 076 902.

Prognozētie rezultāti – iedzīvotāji saņem kvalitatīvus, valsts apmaksātus tehniskos palīglīdzekļus pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai - mājās vai filiālēs, nodrošināta ražotāju kontrole un pārbaude vai saņemtais tehniskais palīglīdzeklis atbilst personas funkcionālo traucējuma veidam un atskaites dokumentos norādītajam. Samazinās rindas tehnisko palīglīdzekļu saņemšanai.

Iesaistītās institūcijas – LM, valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Nacionālais rehabilitācijas centrs „Vaivari””, Latvijas Nedzirdīgo savienība, Latvijas Neredzīgo biedrība.

Pasākuma izpildes gaita – procesā.

Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma grozījumiem, ar 2009.gada 1.septembri iedzīvotāju apgāde ar tehniskajiem LMzino_130511; Informatīvais ziņojums „Par Rīcības plāna Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.–2015.gadam izpildi”

palīglīdzekļiem deleģētas nevalstiskajam sektoram. Ar 2009.gada 1.septembri uzdevums visu veidu tehnisko palīglīdzekļu nodrošināšanā nodots valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Nacionālais rehabilitācijas centrs „Vaivari”” (turpmāk - sabiedrība). No 2010.gada 1.janvārā personu nodrošināšanu ar surdotehniku pārņēma Latvijas Nedzirdīgo savienība, bet personu nodrošināšanu ar tiflotehniku - Latvijas Neredzīgo biedrība. Minēto institūciju mājas lapās ievietota informācija par pakalpojuma piešķiršanas kārtību, veidlapu formas, saņemšanas vietām.

2010.gadā tehnisko palīglīdzekļu izsniegšanai no valsts budžeta piešķirti 1 435 746 Ls (salīdzinoši 2009.gadā pakalpojuma finansējuma apjoms bija Ls 1 076 902).

2010.gadā izsniegti 6892 tehniskie palīglīdzekļi (atkārtoti izsniegti 374). Tehniskā apkope vai remonts veikti 1127 tehniskajiem palīglīdzekļiem. 2009.gadā izsniegti 10 626 tehniskie palīglīdzekļi (atkārtoti izsniegti – 2031). Tehniskā apkope vai remonts veikti 1823 tehniskajiem palīglīdzekļiem. Izsniegto palīglīdzekļu skaita samazinājums pie finansējuma palielināšanas skaidrojams ar to, ka lai saglabātu iespēju lielāku finansējuma daļu atvēlēt tehnisko palīglīdzekļu nodrošināšanai personām ar smagākiem funkcionālajiem traucējumiem un nepasliktināt palīglīdzekļu kvalitāti, tika samazināti no valsts budžeta apmaksāto tehnisko palīglīdzekļu veidi - no saraksta tika izņemti spieķi, dažādi kruķi un citi lēti tehniskie palīglīdzekļi. Tāpēc tika izsniegts mazāks skaits palīglīdzekļu, bet to vidējā cena ievērojami pieauga.

Rindā pēc tehniskajiem palīglīdzekļiem uz 2011.gada 1.janvāri bija 9975 personas (tai skaitā 1144 personas, kurām tehniskie palīglīdzekļi piešķirami steidzamības kārtā).

Labklājības ministre

I.Jurševska

Vīza: Valsts sekretārs

R.Beinarovičs

13.05.2011, 15:15

7021

J.Strebkova

67021674,

Jevgenijs.Strebkova@lm.gov.lv